

výročná správa
Nadácie Milana Šimečku
za rok 2011

máj 2012, Bratislava

Nadácia Milana Šimečku v súlade s poslaním a cieľmi v roku 2011 uskutočňovala tieto programy a projekty:

1. PROGRAM VÝCHOVA K ĽUDSKÝM PRÁVAM JE ĽUDSKÝM PRÁVOM

1.1 projekt Časy nových menšín

1.2 projekt Zvyšovanie kvalifikácie pedagógov pri integrácii detí štátnych príslušníkov tretích krajín do slovenského vzdelávacieho systému

1.3 projekt multikulti.sk

1.4 projekt European Parliament for YOUth (Európsky parlament pre teba)

1.5 projekt E-learningový kurz Multikultúrna výchova pre učiteľov

1.6 projekt Migrants in the Spotlight (Migranti v centre pozornosti)

1.7 projekt Video Volunteers – Objav v sebe v!deo

1.8 na okraj

2. PROGRAM S RÓMAMI ŽIŤ BUDEME. IDE O TO AKO...

2.1 projekt Protecting the rights of Romani Children (Ochrana práv rómskych detí)

2.2 projekt Skvalitňovanie rómskej verejnej politiky

2.3 projekt Lobbying for Quality National Roma Integration Strategy (Lobbying za kvalitnú národnú stratégiu integrácie Rómov)

2.4 projekt Evaluácia stavu a možností rozvoja komunitnej práce v rómskych osadách

2.5 na okraj

3. PROGRAM OSUDY TÝCH, KTORÍ PREŽILI HOLOKAUST

3.1 projekt Anna Franková – Odkaz dejín dnešku

3.2 projekt Videli sme holokaust

3.3 na okraj

INÉ AKTIVITY

Najstarší nadačný program *Výchova k ľudským právam je ľudským právom* zachováva kontinuitu s minulými ľudskoprávnymi projektmi zároveň postupne redefinuje a skokretnuje svoje poslanie aj zameranie. Posuny možno identifikovať v troch rovinách: obsahovej, metodologickej aj manažerskej. Po obsahovej stránke sa ľudskoprávne aktivity vo väčšej miere zameriavajú na špecifickejšie otázky interkultúrneho spolunažívania tradičných aj tzv. nových menšín so slovenskou majoritou. Po metodologickej stránke čoraz viac využívame nové, alternatívne metodiky založené na zážitkovej pedagogike. V rovine projektového manažmentu program čoraz väčšmi využíva formálne aj neformálne sieťovanie a spoluprácu s podobne zameranými mimovládnyimi organizáciami, vzdelávacími inštitúciami aj štátnymi orgánmi.

Podobne ako v minulosti, aj v súčasnosti je ľudskoprávny program výrazne naviazaný na oblasť neformálneho a formálneho vzdelávania. Vzdelávací a publikačný komponent naďalej zostáva chrbtovou kosťou projektových aktivít. Popri tom však rozvíjame spoluprácu aj vo výskumnej a advokačnej oblasti. Ich spoločným cieľom je prispievať k scitlivovaniu verejnosti voči kultúrnej rozmanitosti a k sieťovaniu organizácií, neformálnych skupín a jednotlivcov. Vzdelávacie a advokačné ciele sa zároveň jedinečným spôsobom prelínajú v aktivitách, ktoré sme začali realizovať v posledných rokoch – festival [fjúžn] a webstránka multikulti.sk. Dlhodobým zámerom týchto aktivít je cieľavedome budovať také verejné prostredie, ktoré je založené na podpore a dodržiavaní ľudských práv, a pritom rešpektuje individuálnu aj skupinovú kultúrnu rozmanitosť.

1.1 projekt

Časy nových menšín

Projekt Časy nových menšín pozostával z troch aktivít. Najväčšou aktivitou bol **6. ročník festivalu [fjúžn] Týždeň nových menšín**, ktorý prebiehal v Bratislave od 28. apríla do 4. mája 2011. Festival sa koná raz ročne a našou snahou je priniesť verejnosti pestrý kultúrno-spoločenský program zameraný na migráciu, multikulturalizmus a postavenie nových menšín na Slovensku. Návštevníci mali opäť možnosť vybrať si z vyše 20 rozmanitých podujatí.

Festival bol premenovaný a po prvýkrát sa konal pod názvom [fjúžn]. Anglické slovo *fusion* znamená v preklade spájanie, zlučovanie a má v sebe podľa nás tú správnu hravosť, zvukomalebnosť aj hĺbku, čím sa hodí ako názov festivalu. Nový názov tak má vyjadrovať dynamicky sa meniacu multikultúrnu spoločnosť a miešanie rôznych kultúr. Pod značku [fjúžn] okrem samotného festivalu spadajú aj menšie jednorazové akcie, ktoré sa konajú počas roka so zámerom predstavovať širokej verejnosti „neviditeľné“ komunity migrantov a prinášať tému migrácie a integrácie cudzincov v našej krajine nielen počas festivalu.

Festival sa odohrával hlavne v Divadle Meteorit na Čulenovej ulici v Bratislave. Mnohé podujatia však boli už tradične aj na rôznych iných miestach (BIBIANA, Fakulta sociálnych a ekonomických vied, kníhkupectvo Artforum, kaviareň Scherz a iné). Druhým „hlavným stanom“ sa pre 6. ročník stalo novootvorené kultúrne centrum KC Dunaj, kde prebiehal program počas víkendu – 30. apríla a 1. mája 2011. S týmto priestorom sme boli veľmi spokojní a plánujeme v ňom organizovať aj viaceré podujatia 7. ročníka festivalu.

Pre festival sú veľmi kľúčové partnerstvá s rôznymi mimovládnyimi organizáciami, inštitúciami, kultúrnymi inštitútmi, veľvyslanectvami či fakultami. Partnerstvá sa snažíme z roka na rok rozširovať a aj tento rok sa nám podarilo spolupracovať s mnohými. Okrem spriatelnených webov, donorov, či množstva dobrovoľníkov a príslušníkov komunit migrantov sa nám podarilo spolupracovať so slovenskou spisovateľkou Irenou Brežnou, ktorá emigrovala a už dlhé roky žije vo Švajčiarsku, s ASPEKTom, s českým divadlom Malé divadlo Kjógeny, spomínanou Fakultou sociálnych a ekonomických vied UK, Slovenskou humanitnou radou, Ligou za ľudské práva, IOM – Medzinárodnou organizáciou pre migráciu, BIBIANOU, Streetart Communication z Košíc, holandskou fotografkou a umelkyňou Illah van Oijen, KC Dunajom, českým divadlom Archa, British Councilom, Slovenskou debatnou asociáciou, viacerými strednými školami, UNICEFom, Divadlom bez domova, Gotheho inštitútom, Holandským veľvyslanectvom, Českým centrom, Centrom pre interkultúrny dialóg Córdoba, agentúrou Shiraz a BISLOU.

Počas 6. ročníka sme sa snažili priniesť aj politický rozmer témy, napríklad prostredníctvom prezentácie medzinárodného výskumu MIPEX, ktorý sme organizovali spolu s British Councilom, či politickej diskusie, ktorá nasledovala v ten istý deň po prezentácii, na tému Cudzie (ne)chceme, naše si (ne)dáme?

Druhou aktivitou projektu boli **jednorazové kultúrno-spoločenské podujatia**.

V roku 2010 sme sa rozhodli okrem festivalu začať realizovať aj jednorazové podujatia s tematikou nových menšín a migrácie, s rovnakým cieľom a zameraním ako festival. Hlavným dôvodom bolo, že našou ambíciou je zvyšovať citlivosť verejnosti celoročne a nie len počas jedného týždňa. Podarilo sa nám zorganizovať viaceré podujatia v priebehu roka. V auguste sme v rámci SAC festu – medzinárodného streetart festivalu v Košiciach zorganizovali **koncert skupiny Balkansambel**, ktorá hrá prevažne balkánsku hudbu. Koncert sa konal v kultúrnom priestore Tabačka Kulturfabrik (www.tabacka.sk) vo štvrtok, 25. augusta. Okrem vernisáže holandskej fotografky Illah van Oijen a diskusie „Umenie vo verejnom“ priestore, ktoré sa realizovali v rámci druhého projektu Ministerstva kultúry, sme tak koncertom obohatili program košického festivalu a zároveň

zorganizovali podujatie mimo Bratislavu, čo chceme v budúcnosti robiť stále viac. Na každom jednorazovom podujatí sa snažíme prezentovať aj festival [fjúžn]a tému migrácie, prostredníctvom distribúcie informačného spravodaja, či letákov, a tematických publikácií, ktoré sme nedávno vydali. Toto podujatie bolo veľmi úspešné, zúčastnilo sa ho približne 200 ľudí, čím sa naplnila kapacita Tabačky.

V piatok, 9. decembra 2011 sa konal 3. ročník študentského festivalu **FSEV fest**, ktorý sa organizuje na Fakulte sociálnych a ekonomických vied UK každý semester od decembra 2010. Program bol veľmi bohatý a vďaka spolupráci s Nadáciou Milana Šimečku bol obohatený o koncert reggae kapely Vakantanka, ktorá koncertovala spolu s klientmi – utečencami z pobytového tábora v Rohovciach. Pred samotným koncertom kapela trikrát navštívila tábor a s klientmi nacvičovala vystúpenie. Okrem samotných vystupujúcich klientov sa festivalu zúčastnilo približne 30 klientov, ktorí prišli špeciálne na festival ako účastníci. Mali možnosť stretnúť sa so slovenskými študentmi a študentkami, vybrať si zo zaujímavého programu a tráviť tak zmysluplný čas mimo tábora. FSEV festu sa zúčastnilo približne 500 účastníkov. Táto spolupráca je pre nás veľmi výhodná, keďže sa sústreďuje špeciálne na vysokoškolských študentov, na ktorých sa pri príprave festivalu aj jednorazových podujatí špeciálne sústreďíme.

Tretou aktivitou projektu Časy nových menšín boli **voľno-časové aktivity pre žiadateľov o azyl**. Chceli sme v rámci projektu ponúknuť kultúrne príležitosti priamo znevýhodneným skupinám - klientom pobytového tábora v Rohovciach. Tí majú veľmi obmedzené možnosti využívania svojho voľného času, a preto sme sa už v roku 2010 rozhodli pre nich organizovať jednoduché výlety do rôznych miest Slovenska. V organizovaní takýchto výletov sme pokračovali aj vďaka projektu Časy nových menšín. Podarilo sa nám navštíviť dve mestá – 21. septembra Banskú Štiavnicu, kde sme okrem centra navštívili Banské múzeum v prírode a 25. novembra Bojnice, kde sme sa zúčastnili prehliadky Bojnického zámku a navštívili sme ja miestnu galériu. Každý výlet máme zabezpečený aj obed priamo v meste, ktoré navštívime. Za tretí výlet sa dá považovať aj účasť približne 30 klientov na spomínanom FSEV feste, 9. decembra, na ktorý sme spolu so Slovenskou humanitnou radou zabezpečili dopravu z Rohoviec do Bratislavy a späť.

Okrem výletov sa uskutočnili aj tri hudobné workshopy s kapelou Vakantanka, ktorá koncom novembra a začiatkom decembra chodila do Rohoviec a nacvičovala koncert s klientmi, ktorý bol súčasťou spomínaného FSEV festu.

Festivalu sa zúčastnilo za celý týždeň približne 2000 účastníkov.

Jednorazových podujatí sa zúčastnilo spolu približne 700 účastníkov (koncert Balkansambel v Tabačke a FSEV fest).

Výletov sa zúčastnilo spolu 80 klientov.

Projektová manažérka: Adriana Martinovičová

Donor: Európsky fond pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín, Ministerstvo kultúry SR

Trvanie projektu: dlhodobý projekt

1.2 projekt

Zvyšovanie kvalifikácie pedagógov pri integrácii detí štátnych príslušníkov tretích krajín do slovenského vzdelávacieho systému

V partnerstve s Centrom pre výskum etnicity a kultúry sme pokračovali v realizácii výskumno-vzdelávacieho projektu zameraného na integráciu detí cudzincov v slovenských školách. Prostredníctvom akreditovaného vzdelávacieho programu *Vzdelávanie detí cudzincov* pre učiteľov základných škôl sme zvyšovali ich vedomosti a zručnosti pri práci so žiakmi, ktorí majú špecifické vzdelávacie potreby vzhľadom na svoj migrantský pôvod.

Program bol realizovaný ako cyklus troch tréningov, ktoré boli doplnené o dištančné vzdelávanie a výskumno-hodnotiace aktivity medzi jednotlivými stretnutiami. V roku 2011 sa uskutočnili dva takéto tréningy v Bešeňovej. Na záver programu učitelia vypracovali svoje záverečné práce – inkluzívne výchovno-vzdelávacie plány na začlenenie detí cudzincov do vyučovania a triedneho kolektívu. Po prezentácii záverečných prác pred odbornou komisiou 20 učiteľia program úspešne absolvovali.

V júni 2011 sa zároveň uskutočnilo záverečné sympóziu, na ktorom boli prezentované metodické a výskumné výstupy projektu. Partneri projektu spolu vydali metodickú príručku *Vzdelávanie detí cudzincov. Príklady dobrej praxe*, ktorá je prvou publikáciou svojho druhu na Slovensku a nadväzuje na výskumnú publikáciu *Vzdelávanie detí cudzincov. Potreby a riešenia*, ktorú partneri projektu vydali ešte na začiatku roku 2011. Obe publikácie sú dostupné na stránke www.multikulti.sk.

Akreditovaný vzdelávací program sa bude s ďalšou skupinou učiteľov realizovať znova od septembra 2012 do júna 2013.

Projektový manažér: Laco Oravec

Projektový tím: Peter Dráľ, Helena Tužinská, Jana Kadlečíková, Tina Gažovičová

Partner projektu: Centrum pre výskum etnicity a kultúry

Donor: Európsky fond pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín

Trvanie projektu: máj 2010 – jún 2011

1.3 projekt

multikulti.sk

Informačno-vzdelávací portál www.multikulti.sk prevádzkuje nadácie od roku 2010. Jeho cieľom je sprostredkovať informácie o multikulturalizme, interkulturalizme a kultúrnej rozmanitosti. Portál prináša informácie zo života a o živote nových aj tradičných menšín, marginalizovaných komunít či subkultúr na Slovensku majoritnej populácii. Snaží sa podporovať uvedomovanie si a akceptáciu diverzity, záujem o ňu a medzikultúrny dialóg.

Počas roku 2011 bolo rozoslaných 9 e-mailových newsletterov Spravodaj, prostredníctvom ktorých zabezpečujeme pravidelné informovanie čitateľov o novom obsahu na stránke. Tematicky zameraný Spravodaj, agregujúci články vydané v poslednom období, rozosiela v približne štyridsaťdenných intervaloch.

Čitateľsky najvýznamnejšie miesto v štruktúre stránky aj Spravodaja má sekcia **Téma mesiaca**, obvykle pozostávajúca zo troch až piatich pôvodných článkov, rozhovoru a ankety pokrývajúcich tému, ktorú považujeme za spoločensky závažnú. V priebehu roku 2011 sme vydali 9 tém: Pravicový extrémizmus, Rómovia: Dvadsať rokov národnostnou menšinou, [fjúžn] * zvláštne vydanie, Subkultúry, Kto sme tu doma?, Politikum multikulturalizmu, Exodus zo Slovenska, Cezpoľní: život zahraničného študenta a Svetové Vianoce. V priebehu prvých piatich mesiacov roku 2012 vyšli tri témy, do konca roku je plánovaných ďalších šesť.

V nemenej dôležitej sekcii **Aktuality** sme pravidelne zverejňovali informácie o tematicky súvisiacich publikáciách a najrôznejších podujatiach - konferenciách, workshopoch, koncertoch, festivaloch alebo divadelných predstaveniach.

Vzdelávacie poslanie portálu plnia sekcie **Vzdelávacie materiály**, **Dokumentoch na stiahnutie**, **Nové menšiny**, **Pojmy** a **Slovník**. Na pomedzí medzi vzdelávaním a informovaním je sekcia **Štúdie**, ktorá okrem skutočných štúdií čitateľom prináša aj popularizačným štýlom písané odborné články. Od druhej polovice roku 2011 na stránke prebieha aj akreditovaný e-learningový kurz **Multikultúrna výchova** pre učiteľov základných a stredných škôl, ktorá má za cieľ rozvoj interkultúrnych kompetencií učiteľov a aplikáciu získaných zručností do praxe.

Portál multikulti.sk zaznamenával v roku 2011 okolo 130 až 170 návštev denne. E-mailový newsletter Spravodaj sme rozosiela na približne 4000 adries, ktorých počet má dlhodobu rastúcu tendenciu. Významnú časť odberateľov tvoria pedagógovia základných a stredných škôl, politici a občianski aktivisti. V novembri 2011 zaznamenalo multikulti.sk viac ako 5800 návštev a takmer 4100 unikátnych návštevníkov.

Projektový tím: Mária Tömösváryová, Martin Firák

Donor: Úrad vlády Slovenskej republiky, Európsky fond pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín

Trvanie projektu: dlhodobý projekt

1.4 projekt

European Parliament for YOUth (Európsky parlament pre teba)

Nadácia Milana Šimečku v školskom roku 2010/2011 zrealizovala v partnerstve s českým Centrom pro komunitní práci a poľskou Nadáciou pre tvorivé aktivity študentskú simulačnú hru o Európskom parlamente "European Parliament for YOUth". Vďaka svojmu medzinárodnému charakteru prebiehala celá hra výlučne v anglickom jazyku a na realizáciu slúžilo online prostredie na web stránke www.disputeabout.eu. Nadácia Milana Šimečku zabezpečovala koordináciu zapojených študentov a študentiek z Gymnázia v Spišskej Novej Vsi a Obchodnej akadémie v Leviciach s ich spoluhráčmi a organizátormi projektu.

Na úvodných národných stretnutiach súťažiacich s koordinačným tímom, ktoré sa konalo v zime 2011 sa študenti a študentky oboznámili s pravidlami súťaže, boli zaškolení na prácu v edičnom systéme, ktorý bol vytvorený originálne pre túto hru, navštívili Európsky dom v Bratislave a absolvovali prehliadku mesta so zameraním na významné miesta zachycujúce občiansku participáciu.

Súťažiaci študenti a študentky si na web stránke www.disputeabout.eu v trojiciach vytvorili profil virtuálneho poslanca/poslankyne a v jeho/jej mene písali počas celej súťaže príspevky na zadané témy, ktoré vždy odrážali aktuálne diskutované politické a spoločenské problémy v Európe i vo svete. Témy boli zadávané každý mesiac a úlohou virtuálnych poslancov bolo k nim zaujať postoj prostredníctvom svojich článkov. Články boli následne, podľa vopred stanovených obsahových a formálnych kritérií, bodovo hodnotené koordinátormi všetkých zúčastnených organizácií. Každá téma mala zriadené diskusné fórum, v ktorom poslanci navzájom reagovali na svoje články. Po odovzdaní príspevkov mali poslanci nárok hlasovať za návrhy, ktoré z nich vzišli. Ďalšou časťou hodnotenia aktivity poslancov bola realizácia ich "akcií", a teda rôznych verejno-prospešných aktivít vo svojom školskom/či mestskom prostredí. Povzbudiť poslancov k aktívnemu občianstvu bolo jedným z hlavných cieľov tohto projektu, a preto boli "akcie" odmeňované vyšším počtom bodov. Poslanci tak motivovali spolužiakov a spolužiačky k darcovstvu krvi, mapovali ich vzťah k čítaniu, či oboznamovali verejnosť s pozitívnymi vplyvmi recyklácie odpadu na životné prostredie. Poslanci si obsah a formu realizácie "akcií" vymýšľali sami, a keď počas hry nazbierali určitý počet bodov, dostali možnosť vyhlásiť vlastnú tému, ktorou sa následne zaoberali aj ich spoluhráči.

V lete 2011 sa v stredných Čechách konalo záverečné medzinárodné stretnutie najlepších poslaneckých tímov. Stretnutie trvalo týždeň, a každý deň sa viedol v duchu inej európskej problematiky. Poslanci sa teda interaktívnou formou učili o formovaní moderných miest, o riadení riečnych tokov, o problematike utečenecov, i iných aktuálnych témach. Prostredníctvom týchto tém si tak vyskúšali aj splavovanie rieky, stavanie budov pomocou prírodných materiálov priamo v lese, hrali simulačné hry a diskutovali o utečencoch, či navštívili Prahu. Komunikácia prebiehala aj počas celého pobytu v angličtine, a táto skutočnosť dodala úspešnému projektu veľkú pridanú hodnotu.

Vďaka pozvaniu od pani poslankyne Edit Bauer, získali najlepšie poslanecké tímy z levickej Obchodnej akadémie možnosť navštíviť Európsky parlament v Bruseli.

Projektová manažérka: Mária Tömösváryová

Partneri projektu: Centrum pro komunitní práci (ČR), Nadácia pre tvorivé aktivity (PL)

Donor: Európska komisia (Mládež v akcii)

Trvanie projektu: august 2010 – september 2011

1.5 projekt

E-learningový kurz Multikultúrna výchova pre učiteľov

Po úspešnom ukončení pilotnej fázy e-learningového vzdelávacieho kurzu multikultúrna výchova pre učiteľov z roku 2010, bol kurz akreditovaný Ministerstvom školstva SR ako inovačný program kontinuálneho vzdelávania pedagógov. V auguste 2011 sme teda pristúpili k jeho realizácii so zámerom prispieť k transformácii tradičných slovenských škôl na školy, ktoré reflektujú a aktívne podporujú kultúrnu diverzitu a vnášajú prvky multikultúrnej výchovy do vyučovacieho procesu.

Pri štruktúrovaní vzdelávacieho kurzu sme vychádzali zo skúsenosti z pilotného testovania, že jeho účastníci a účastníčky pochádzajú z odlišného prostredia a ich skúsenosti s kultúrnou rozmanitosťou sú rôzne. Vďaka tejto skúsenosti sa nám podarilo ešte exaktnejšie nastaviť obsah vzdelávania na potreby učiteľov, a tak sme naplnili ciele kurzu viac, ako by tomu bolo bez predošlého testovania. Na vstupnom tréningu a prostredníctvom úvodných lekcí kurzu sme postupne zmapovali prostredie škôl, na ktorých naši učitelia pôsobia a z ich úvodných očakávaní vyplynula potreba na rozšírenie ich teoretických vedomostí, i praktických zručností potrebných pre aplikáciu multikultúrnej výchovy do vyučovania.

Ich interkultúrne kompetencie sme rozvíjali prostredníctvom zadaní, ktoré vyžadovali naštudovanie doposiaľ vydaných oficiálnych dokumentov MŠMT SR o multikultúrnej výchove, ako aj všetkých dostupných publikácií, ktoré boli sú k danej téme momentálne dostupné. Teoretické úlohy boli dopĺňané aj nápadmi na ich praktické využitie, a účastníci boli neustále vedení k aplikácii novozískaných vedomostí a zručností do vyučovacieho procesu.

Práca v e-learningovom prostredí sa nám osvedčila. Okrem pravidelného zadávania nových úloh slúžilo aj na dovysvetľovanie komplikovanejších zadaní, i na riešenie dilem, ktoré z úloh vyplynuli. Potvrdilo sa, že na to, aby bola práca v e-learningovom prostredí funkčná a efektívna je takmer nevyhnutné, aby sa účastníci vzdelávania poznali aj osobne.

Pri mapovaní školských prostredí, z ktorých prišli naši účastníci sme spoločne zistili, ako veľmi títo vysoko motivovaní učitelia potrebujú informácie- a najmä praktické zručnosti k zavedeniu novej prierezovej témy do svojho vyučovania. Význam tohto kurzu pre implementáciu multikultúrnej výchovy do školských tried na celom Slovensku sa dnes môže považovať za skutočne veľký, nakoľko sa nám podarilo vyplniť dieru, ktorá na našej vzdelávacej scéne v oblasti multikultúrnej výchovy bola. K neformálnemu vzdelávaniu, s formálnou štruktúrou a osnovami sa tak dostalo 19 učiteľov z 18 miest, škôl, rôznych stupňov i smerov, a títo už dnes multikultúrnú výchovu vyučujú tak, ako sa to počas intenzívnych piatich mesiacov strávených nad našimi zadaniami naučili. Nejedná sa teda iba o vyučovanie 500 žiakov prostredníctvom nových metód a tém, ale aj o približne 100 ďalších pedagógov, ktorý sa o týchto metódach od svojich kolegov dozvedia, a aspoň čiastočne ich využijú. Nadácii Milana Šimečku v spolupráci s odborným garantom a lektorkami kurzu teda vyvinuli jedinečnú, dva krát overenú, fungujúcu a komplexnú metodiku, ktorá bude aj naďalej plne využívaná a aktualizovaná pri všetkých našich ďalších snahách o sporenie a spríjmnienie multikultúrneho prostredia na Slovensku.

Účastníkom sme boli v priebehu kurzu k dispozícii na informačno-koordináčnej úrovni a lektori boli ochotní kedykoľvek reagovať aj na ich momentálne potreby spojené so zavádzaním MKV do vyučovania. Výstupy, ktoré sme získali vďaka vypracovaným úlohám účastníkov nadácia spracovala, a po získaní povolenia na ich zverejnenie ich sprístupní na našom vzdelávacom portáli www.multikulti.sk. Ktorýkoľvek učiteľ, či učiteľka, ako aj účastníci neformálneho vzdelávania tak dostanú prístup k desiatkam originálnych aktivít, ktoré počas nášho e-learningového kurzu vznikli, a boli profesionálne hodnotené vysokoškolskými profesormi pedagogických fakúlt.

Projektový tím: Peter Drál, Mária Tömösváryová

Spolupracovníci: Erich Mistrík, Vlasta Dúbravová, Alica Petrasová

Donor: Nadácia otvorenej spoločnosti, Úrad vlády SR

Trvanie projektu: august 2011 – február 2012

1.6 projekt

Migrants in the Spotlight (Migranti v centre pozornosti)

Na tomto medzinárodnom projekte sme sa podieľali ako národný partner IOM – Medzinárodnej organizácie pre migráciu. Jeho cieľom bolo prispieť k lepšiemu pochopeniu a zvýšeniu povedomia o migrácii, o štátnych príslušníkoch tretích krajín a integrácii medzi študentmi žurnalistiky, vrátane samotných migrantov, a kvalitnejšiemu spravodajstvu v médiách o týchto oblastiach. Projekt, ktorý je primárne financovaný Európskou komisiou, má napomôcť k účinnejšiemu a presnejšiemu informovaniu o problematike migrácie a súvisiacich témach v Maďarsku, Českej republike, Lotyšsku, Litve Rumunsku a na Slovensku.

V rámci projektu sa uskutočnili aktivity pre pracovníkov v mediálnej oblasti, začínajúcich pracovníkov v oblasti médií, migrácie a integrácie a študentov žurnalistiky, masmediálnej a marketingovej komunikácie, medzinárodných vzťahov, politológie, sociálnych vied a príbuzných odborov, konkrétne tieto:

- medzinárodná mediálna súťaž určená pre študentov vysokých škôl vo veku od 18 do 28 rokov o najlepší článok a dokumentárny film, ktorých kľúčovou témou je migrácia a integrácia;
- trojmesačné stáže v IOM Medzinárodnej organizácii pre migráciu alebo v Nadácii Milana Šimecku zamerané na oblasť migrácie;
- dva vzdelávacie tréningy pre profesionálnych pracovníkov médií a študentov žurnalistiky.
- medzinárodná konferencia Promoting Migrant Integration through Media and Intercultural Dialogue v Budapešti.

Projektová manažérka: Martina Maženská

Projektový tím: Laco Oravec, Habiib Abdi Mohamed (stáž), Nina Galanská (stáž)

Partneri projektu: IOM – Medzinárodná organizácia pre migráciu, MediaWise

Donor: Európsky fond pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín

Trvanie projektu: november 2010 – december 2011

1.7 projekt

Video Volunteers – Objav v sebe v!deo

Medzinárodný projekt *Video Volunteers* a komplementárny slovenský projekt *Objav v sebe v!deo* sa zameriavali na využívanie videa v mládežníckej práci, so špeciálnym dôrazom na aktivizáciu mladých ľudí s nedostatkom príležitostí.

Do medzinárodného projektu sa nadácia zapojila ako partnerská organizácia spolu s mládežníckymi organizáciami z Maďarska, Španielska, Talianska a Grécka. Podieľali sme sa na príprave a realizácii troch medzinárodných stretnutí – tréningu pre mládežníckych pracovníkov v máji v Grécku, mládežníckej výmene v júli v Maďarsku a stretnutí rovesníckych vzdelávateľov v októbri v Španielsku.

V rámci aktivít na Slovensku sme koordinovali dobrovoľníkov a dobrovoľníčky a spolupracovali s nimi na organizácii lokálnych mediálnych workshopov. Taktiež sme sa podieľali na výskumných aktivitách projektu, vrátane prípravy medzinárodného online prieskumu a fokusovej skupiny, ktorá sa uskutočnila v decembri v Bratislave za účasti mladých dobrovoľníkov a odborníkov na prácu s mladými ľuďmi a médiami.

Medzinárodný projekt pokračuje do júna 2012. V máji sa v Maďarsku uskutoční záverečná konferencia, na ktorej budú prezentované výstupy projektu aj medzinárodného výskumu. Počas roku 2012 bude zároveň prebiehať príprava projektových publikácií a videí.

Projekt *Objav v sebe v!deo* nadväzoval na medzinárodný projekt a rozširoval ho o ciele dobrovoľnícke aktivity na Slovensku. V rámci projektu sa uskutočnili workshopy pre dobrovoľníkov a dobrovoľníčky v ich lokálnom prostredí, ako aj stretnutie všetkých dobrovoľníkov zapojených do medzinárodných podujatí, ktoré sa uskutočnilo v septembri vo Zvolene.

Výstupy z oboch projektov sú dostupné na webovej stránke <http://videovolunteers.eu/blog/> a na videokanáli www.vimeo.com/videovolunteers.

Projektový tím: Peter Drál, Ester Lomová

Partneri medzinárodného projektu: Egyesek Youth Association (Maďarsko), Asociación Juvenil Intercambia (Španielsko), Spazio Giovani (Taliansko), Global Soma (Grécko)

Donori: Európska komisia (Mládež v akcii), Rada Európy, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (Adam 2)

Trvanie projektu: február 2011 – jún 2012 (august – december 2011)

1.8 na okraj

Boj proti rasizmu, xenofóbii a extrémizmu v strednej Európe

Nadácia Milana Šimečku sa zapojila do medzinárodného projektu *Combating Racism, Xenophobia and Extremism in Central Europe*, ktorý zastrešuje Organizace pro pomoc uprchlíkům a realizuje sa v Českej republike, Nemecku, Maďarsku a na Slovensku. Jeho cieľom je výmena skúseností s organizovaním vzdelávacích aktivít zameraných na prevenciu pravicového extrémizmu. V roku 2011 prebiehal zber podkladov pre prípravu publikácie o dobrej a zlej praxi v oblasti prevencie a represie tohto nežiadúceho fenoménu, uskutočnil sa medzinárodný workshop v Budapešti a štúdiijná cesta v Nemecku. V roku 2012 sa v rámci projektu uskutočnia prednášky na školách, spoločne s partnermi pripravíme publikáciu o skúsenostiach zo štyroch stredoeurópskych krajín, ktorá bude prezentovaná na záverečnej konferencii v Prahe. Projekt bol podporený Európskou komisiou.

Empowering European Citizens

Nadácia Milana Šimečku sa ako partnerská organizácia organizačne a lektorsky podieľala na realizácii medzinárodného projektu Britskej rady *Empowering European Citizens*, ktorý sa realizuje od septembra 2011 do mája 2012 v 11 európskych krajinách. Aktivity nadväzujú na úspešné projekty Interkultúrni navigátori a Aktívni občania, vďaka ktorým sa mladí ľudia zo Slovenska zapojili do iniciatív podporujúcich európske občianstvo a interkultúrny dialóg a následne pripravili vzdelávacie a kultúrne aktivity vo svojich komunitách. Zo Slovenska sa do aktuálneho projektu zapojilo 20 účastníkov, ktorí sa zúčastnia dvoch medzinárodných tréningov. Lektor nadácie sa podieľal na príprave a realizácii jedného z nich, ktorý sa uskutočnil v novembri v Helsinkách. Nadácia zároveň v spolupráci s Britskou radou a Partners for Democratic Change Slovakia zorganizuje ďalšie medzinárodné stretnutie v januári 2012 v Bratislave.

Connecting Classrooms

Nadácia Milana Šimečku metodicky pripravila a lektorsky zabezpečila cyklus tréningov pre študentov a učiteľov základných a stredných škôl v rámci projektu Britskej rady *Connecting Classrooms*. Do projektu sa zapojilo 14 škôl z rôznych regiónov Slovenska, ktoré sa zároveň podieľali na práci v medzinárodných tímoch zahŕňajúcich školy v Nemecku, Srbsku a Spojenom kráľovstve. V marci a máji sa uskutočnili regionálne tréningy v Košiciach, Bratislave a Sereďi, na ktorých si mladí lídri rozvíjali zručnosti pri tímovej spolupráci a príprave komunitných projektov. V septembri na tréningy nadviazalo stretnutie všetkých školských tímov v Bratislave, na ktorom boli vybraní účastníci na medzinárodné stretnutie *Connecting Classrooms*, ktoré sa zameralo na prehlbovanie partnerstiev a spolupráce medzi školami v rôznych krajinách.

Kultúrni mediátori

Nadácia Milana Šimečku spolupracovala s Migračným informačným centrom Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM) pri metodickej príprave a realizácii cyklu tréningov pre kultúrnych mediátorov, ktorí sa podieľali na realizácii seminárov o migrácii a integrácii cudzincov pre pracovníkov štátnej správy a samosprávy. Tréningy mediátorov sa uskutočnili v Piešťanoch a Bratislave od januára do marca 2011.

Tento program predstavuje v súčasnosti najširšiu oblasť aktivít Nadácie Milana Šimečku. Zameriavame sa na viaceré aspekty spolužitia Rómov a gádžov na Slovensku, predovšetkým na oblasť komunitného rozvoja a rómskej verejnej politiky. V komunitnej oblasti sme niekoľko rokov pôsobili v obci Hermanovce, túto činnosť sme však v roku 2007 ukončili. V súčasnosti nadácia hľadá priestor pre obdobné aktivity v iných lokalitách a usilujeme sa aj o posilňovanie komunitného rozvoja vo všeobecnosti.

Postupne sme sa stali aj jednou z mála slovenských mimovládnych organizácií, ktorá sa usiluje aktívne ovplyvňovať rómsku verejnú politiku, keďže táto je dlhodobo zanedbávaná na národnej a regionálnej úrovni.

2.1 projekt

Protecting the Rights of Romani Children (Ochrana práv rómskych detí)

V rokoch 2010 až 2011 sa nadácia podieľala na medzinárodnom projekte Protecting the Rights of Romani Children, ktorý sa okrem Slovenska realizoval ešte v Bulharsku, Českej republike, Maďarsku, Taliansku a Rumunsku. Hlavnou aktivitou bol právny a terénny výskum vo všetkých krajinách. Projekt koordinovalo Európske centrum pre práva Rómov, ktoré vytvorilo metodológiu výskumu, na základe ktorého sa realizoval a vznikla záverečná správa Rómske dieťa v systéme sociálno-právnej ochrany na Slovensku.

Hlavnými závermi tohto výskumu sú zistenia:

Hoci na Slovensku neexistujú žiadne oficiálne údaje o etnickom pôvode detí v ústavnej starostlivosti, panuje všeobecná zhoda, že väčšinu detí v sociálnych zariadeniach predstavujú Rómovia. Náš terénny výskum potvrdil tento predpoklad na základe niekoľkých zdrojov a dospel k záveru, že rómske deti tvoria 70 až 95% všetkých detí v ústavnej starostlivosti.

Terénny výskum sa zamerlal aj na zistenie dôvodov tohto nepomerne vysokého zastúpenia. Niektoré z týchto príčin súvisia so značne znevýhodneným postavením Rómov na Slovensku vo všeobecnosti, vrátane chudoby a finančných problémov, dlhodobej nezamestnanosti, nevhodných podmienok na bývanie a zlej zdravotnej situácie. Toto je obzvlášť znepokojujúce, pretože slovenská legislatíva zakazuje vyňatie dieťaťa len z čisto ekonomických dôvodov. Medzi ďalšie najčastejšie dôvody inštitucionalizácie rómskych detí patrili: veľký počet detí v rodine; strata jedného alebo oboch rodičov; problémy so správaním detí či záškoláctvo.

V praxi služby sociálnoprávnej ochrany nie sú v plnom súlade s novou legislatívou a oficiálnou politikou. Nedostatočná kapacita štátnych a samosprávnych orgánov, limitované služby a značná neochota samospráv realizovať programy pre Rómov sú považované za hlavné prekážky zlepšenia systému sociálnoprávnej ochrany, osobitne s ohľadom na preventívne opatrenia. Takéto opatrenia sú momentálne nedostatočné a obzvlášť v odľahlých vidieckych lokalitách či sociálne vylúčených rómskych komunitách. Mnoho rómskych rodičov vyjadrilo značnú nespokojnosť s nedostatkom podpory od sociálnych pracovníkov pred a po vyňatí dieťaťa do inštitucionálnej starostlivosti.

Väčšina rómskych detí v systéme sociálnoprávnej ochrany ostáva trvalo v ústavnej starostlivosti a nedostávajú sa do náhradnej starostlivosti a nedochádza ani k ich adoptcii alebo návratu do vlastnej rodiny. Čiastočne aj v dôsledku diskriminácie Rómov majú rómskej deti nižšie šance na náhradnú starostlivosť alebo osvojenie. Výrazná chudoba a materiálne dôvody, pre ktoré boli tieto deti inštitucionalizované v kombinácii s neschopnosťou systému sociálnoprávnej ochrany prekonať tieto dôvody vytvárajú závažné prekážky pri opätovnom návrate do vlastnej rodiny. Mnoho rómskych detí, ktoré sú vyňaté zo svojej rodiny, strávi s veľkou pravdepodobnosťou zvyšok svojho detstva v inštitucionálnej starostlivosti.

Projektový tím: Laco Oravec, Ondřej Poduška

Partneri medzinárodného projektu: Európske centrum pre práva Rómov (Maďarsko), Bulharský helsinský výbor (Bulharsko), osservAzione (Taliansko)

Donor: Európska komisia

Trvanie projektu: január 2010 – jún 2011

2.2 projekt

Skvalitňovanie rómskej verejnej politiky

Projekt nadväzuje na predchádzajúce aktivity nadácie a je zameraný na monitorovanie a ovplyvňovanie rómskej verejnej politiky prostredníctvom monitorovania a spracovania aktuálnych tém v spravodaji Rómska verejná politika. Skvalitňovaním a vytváraním informačných nástrojov chceme prispieť k zvyšovaniu transparentnosti a informovanosti v tejto oblasti. V roku 2011 v rámci projektu Skvalitňovanie rómskej verejnej politiky vyšlo jedno číslo spravodaja, venované hodnoteniu krokov odchádzajúcej vlády za dobu jej pôsobenia.

Projektová manažérka: Ester Lomová

Projektový tím: Ester Lomová, Laco Oravec, Denisa Samková (stážistka)

Donor: Nadácia Milana Šimečku

Trvanie projektu: september 2011 – august 2012

2.3 projekt

Lobbying for Quality National Roma Integration Strategy (Lobbying za kvalitnú národnú stratégiu integrácie Rómov)

Tento projekt sa zaoberá Stratégiou Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020. V roku 2011 bolo jeho hlavným cieľom ovplyvnenie obsahu vznikajúceho dokumentu s dôrazom na zahrnutie čo najširšieho okruhu mimovládnych organizácií, expertov, expertok, aktivistov a aktivistok do súvisejúcich diskusií. Na jeseň 2011 sme preto vstúpili do komunikácie s Úradom splnomocnenca vlády pre rómske komunity ako s úradom určenom na koordináciu príprav stratégie. Zároveň sme jednali aj so zástupcami Svetovej banky a Nadácie otvorenej spoločnosti Bratislava, ktorí sa podieľali priamo na príprave stratégie. V rámci týchto jednaní sme sa snažili získať aktuálne informácie o priebehu príprav stratégie a priebežne reagovať na návrh textu. Za účelom širšieho zapojenia mimovládneho sektoru do aktivít snažiacich sa ovplyvniť vznikajúci dokument sme sformovali neformálnu advokačnú skupinu a naše partnerské organizácie zorganizovali diskusne stretnutia vo forme okrúhlych stolov vo Zvolene a Košiciach. Tato fáza projektu vyvrcholila vypracovaním spoločných pripomienok 19 organizácií, ktoré sme predložili do medzirezortného pripomienkového konania.

Po prijatí dokumentu vládou SR sa naše aktivity v roku 2012 zamerajú na vyhodnotenie stratégie a podnietenie diskusie nad možnosťami jej implementácie. V rámci hodnotenie stratégie to sú správy pre publikáciu, ktorú spracoval Open Society Institute Budapest a pre Európskou komisiu. Z diskusných podujatí pripravujeme verejnú diskusiu s politikami, uzavretý okrúhly stôl na téma financovaní rómskej problematiky, stretnutie s ambasádormi a stretnutie v regiónoch.

Tento projekt realizujeme s finančnou podporou Open Society Institute Budapest v spolupráci s organizáciami People in Need Slovenská republika a Montessori, o.z. od septembra 2011 do júna 2012.

Projektová manažérka: Ester Lomová

Projektový tím: Ester Lomová, Laco Oravec

2.4 projekt

Evaluácia stavu a možností rozvoja komunitnej práce v rómskych osadách

Zámerom projektu bolo vyhodnotiť situáciu v oblasti komunitnej práce na Slovensku na základe evaluačného výskumu pôsobenia 12 komunitných centier v lokalitách s výrazným zastúpením marginalizovaných rómskych komunit. Výskum sa sústredil na identifikáciu potrieb v oblasti ďalšieho vzdelávania komunitných pracovníkov ako aj možných oblastí ďalšieho rozvoja komunitných aktivít, vyhodnocoval výskyt a kvalitu služieb zameraných na výchovu a presadzovanie ľudských práv a interetnický dialóg v činnosti komunitných centier.

V rámci projektu sme do konca roka 2011 realizovali tieto aktivity:

1. príprava terénneho výskumu (vypracovanie metodológie, výber výskumnej vzorky, konzultácie s expertkami a expertmi, štúdium relevantných pramenných materiálov)
2. zber dát v teréne prostredníctvom kvalitatívneho výskumu, ktorého ťažiskom boli pološtruktúrované rozhovory s lokálnymi aktérmi vybraných lokalít a zúčastnené pozorovanie počas návštev v jednotlivých komunitných centrách v lokalitách, kde komunitné centrá pôsobia (obce v okresoch Vranov nad Topľou, Prešov, Spišská Nová Ves, Košice – mesto, Košice – okolie, Bardejov, Levoča a Detva). Terénny výskum zastrešoval trojčlenný tím a celkovo sa uskutočnilo viac ako 45 rozhovorov.

Na terénny výskum nadväzuje v prvých mesiacoch roku 2012 stretnutie fokusovej skupiny k téme, analýza a vyhodnotenie dát a vypracovanie záverečnej správy projektu.

Výskumný projekt je aktuálnym príspevkom k téme komunitnej práce na Slovensku , keďže prebiehal v čase príprav *Národného projektu Štandardizácia služieb a rozširovanie siete komunitných centier najmä pre marginalizované rómske komunity*, ktorý koordinuje Fond sociálneho rozvoja a ktorý pravdepodobne výrazne ovplyvní charakter komunitných centier v prostredí rómskych marginalizovaných komunit . Zároveň evaluačný projekt nadväzuje na aktivity Nadácie Milana Šimečku orientované na podporu komunitnej práce či už v praktickej, alebo advokačnej rovine a predstavuje východisko pre ďalšie obsahovo príbuzné aktivity a prácu s témou komunitného rozvoja a komunitnej práce v etnicky zmiešaných lokalitách.

Projektový tím: Eva Riečanská, Zuzana Bošeľová, Ondřej Poduška, Laco Oravec

Donor: Úrad vlády SR

Trvanie projektu: september 2011 – február 2012

2.5 na okraj

Roma in European Cities (Rómovia v európskych mestách)

Nadácia Milana Šimečku sa stala jednou z organizácií podieľajúcich sa na komparatívnom výskume lokálnych politík a politickej praxe v 12 európskych mestách zameranom na problematiku integrácie rómskych komunít v Európe.

Na základe metodológie donorskej organizácie začal nadačný výskumný tím v decembri 2011 dizajnoviť výskum zodpovedajúci prvej fáze projektu, ktorá sa zameriava na detailný prehľad demografických dát, minulých a súčasných integračných politík mesta Košice a vyhodnotenie roly lokálnych médií vo vytváraní obrazu o tzv. rómskej problematike. Výstupom tejto etapy projektu bude výskumná správa obsahujúca spracovanie materiálu z rozhovorov s aktérmi verejných politík mesta Košice, prehľad kľúčových dokumentov a strategických materiálov samosprávy, analýzu mediálnych výstupov o Rómoch v Košiciach a tematicky orientovaný monitoring verejných politík mesta v oblasti bývania, zamestnania, zdravia, vzdelávania identity, bezpečnosti a sociálnych služieb.

Ovplyvňovanie rómskej verejnej politiky

Okrem projektových aktivít sme sa v roku 2011 snažili ovplyvňovať kvalitu rómskej verejnej politiky aj účasťou v pracovných skupinách pri príprave návrhu legislatívneho zámeru zákona o sociálne vylúčených spoločenských a Revidovaného národného akčného plánu Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015.

Mimo projektové aktivity sme sa vyjadrovali k návrhom zákonov a novelizácií zákonov v rámci medzirezortného pripomienkového konania. Pripomienky sme podávali väčšinou v spolupráci s partnerskými organizáciami. V uplynulom roku sme podieľali na príprave nasledujúcich pripomienok: k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony; k návrhu zákona o hmotnej núdzi; k návrhu zákona o príspevku na bývanie a k návrhu legislatívneho zámeru Zákona o sociálne vylúčených spoločenských.

Pred začiatkom vyššie uvedeného projektu Skvalitňovanie rómskej verejnej politiky sme v roku 2011 pripravili tri čísla spravodaja Rómska verejná politika. Táto vydanie sa zaoberali výhľadom na dianie v tematike v roku 2011, situáciou v oblasti čerpania prostriedkov v rámci horizontálnej priority marginalizované rómske komunity a stavom pomáhajúcich profesií v rómskej problematike.

Program *Osudy tých, čo prežili holokaust* sa momentálne najviac zameriava na vzdelávacie aktivity s problematikou holokaustu a antisemitizmu. Cieľovou skupinou sú predovšetkým stredoškolskí študenti. Naším cieľom je realizácia takých aktivít, ktoré svojou inovatívnou formou sprostredkujú novú formu a pohľad na udalosti, týkajúce sa aj našich dejín (holokaust). Zároveň sa snažíme, aby sa problematika holokaustu prezentovala v širších súvislostiach – ako súčasť vzdelávania o rasizme (resp. antisemitizme) a porušovaní/ dodržiavaní ľudských práv. Pri realizácii často využívame unikátny videoarchív Nadácie Milana Šimečku, ktorá obsahuje 150 svedectiev ľudí, ktorí prežili holokaust.

Ďalšou oblasťou tohto programu je vytváranie vzdelávacích - metodických materiálov a podpora výskumu danej problematiky.

3.1 projekt

Anna Franková – Odkaz dejín dnešku

Vzdelávací projekt Anna Franková – Odkaz dejín dnešku je určený pre stredné školy. Má formu putovnej výstavy, ktorá sa približne na jeden mesiac umiestňuje v priestoroch vybranej strednej školy. Počas dvojdňového tréningu, ktorý organizuje Nadácia Milana Šimečku, sa 15 až 20 študentov danej školy vyškolí za kvalifikovaných sprievodcov výstavou. Študentskí sprievodcovia sprevádzajú svojich spolužiakov, čím realizujú tzv. rovesnícke vzdelávanie.

Obsahom výstavy je životný príbeh Anny Frankovej – mladého židovského dievčaťa, ktoré si počas ukrývania pred prenasledovaním židov v Amsterdame (1942-1944), písalo denník. Denník sa po jej predčasnej smrti stal svetoznámy a je podkladom aj pre túto výstavu. Ďalším rozmerom obsahovej náplne výstavy je problematika holokaustu, druhej svetovej vojny, antisemitizmu, ale zahŕňa aj celkovú širšiu problematiku rasizmu, diskriminácie a ľudských práv v minulosti, dávnej i nedávnej, ako aj v súčasnosti.

Významným aspektom projektu je netradičné spracovanie učebnej látky (prostredníctvom výstavy) a iniciovanie záujmu o históriu holokaustu z pohľadu prežívania „obyčajných“ ľudí – obetí. Výstava ponúka potrebný priestor pre diskusiu a vyjadrenie vlastného názoru a využíva sa v rámci rôznych spoločenskovedných predmetov.

Výstavu a vzdelávací program sme realizovali v roku 2011 v štyroch mestách:

Zvolen: Gymnázium Ľ. Štúra, Hronská 3

Lučenec: Súkromné Gymnázium, Gemerská cesta č.1

Topoľčany: Gymnázium a Gymnázium Sv. Vincenta de Paul

Nitra: Gymnázium Golianova 68

Projektový tím: Jana Nenčev – Hradská, Peter Leponi, Hela Roglová

Partneri: Anne Frank House (Amsterdam), Múzeum SNP (Banská Bystrica),

Donori: Conference on Jewish Material Claims against Germany, Joods Humanitair Fonds

3.2 projekt

Videli sme holokaust

1. príprava vzdelávacieho DVD s využitím svedectiev preživších

Naša organizácia disponuje unikátnym archívom orálnej histórie, ktorý obsahuje vyše 200 svedectiev ľudí, ktorí prežili holokaust. Tieto rozhovory boli zaznamenané v období rokov 1995 až 2003 v rámci projektu *Osudy tých, ktorí prežili holokaust* a bolo do nich zapojených 150 židovských svedkov a 80 rómskych. Tento archív možno považovať za kultúrne dedičstvo Slovenska a tak sa k nemu snažíme aj pristupovať. V posledných dvoch rokoch sme kompletne zdigitalizovali celý archív (pôvodne dostupný len v podobe video- a audiokaziet) a zriadili sme štúdijné centrum v našich priestoroch. Teraz chceme pokračovať vo využívaní svedectiev na vzdelávacie účely, keďže holokaustovému vzdelávaniu sa venujeme už vyše 10 rokov. Už v minulosti boli ukážky z nášho archívu použité v rôznych dokumentárnych filmoch, ako aj v metodických materiáloch (napr. vzdelávací balíček Ministerstva školstva). V roku 2011 sme pripravili nový zostrih svedectiev na DVD, ktoré obsahuje viacero kratších tematických ukážok, ktoré bude možné rôzne kombinovať, čo umožní ich využitie vo viacerých formách, na viacerých predmetoch v školách, či v rámci neformálneho vzdelávania a v rôznych časovo náročných rozsahoch. Súčasťou DVD sú aj kratšie texty objasňujúce kontext ukážok, ďalšie archívne dokumenty o holokauste, ako aj metodické listy pre prácu s DVD.

2. druhé vydanie knihy *Videli sme holokaust*

Publikácia *Videli sme holokaust* je reflexiou členov výskumného tímu, ktorí realizovali vyššie spomínaný projekt *Osudy tých, ktorí prežili holokaust*. Projekt sa realizoval v spolupráci s Univerzitou v Yale, USA a na Slovensku ho koordinovali Martina Bútora a Inge Vagačová-Antalová. Kniha *Videli sme holokaust* okrem osobných spomienok výskumníkov prináša bohaté metodologické a technické informácie o realizácii projektu metódou oral history, užitočné pre odbornú i laickú verejnosť. Zároveň je sebareflexiou jednotlivých výskumníkov, mapuje procesy zmien, ktorými vo vzťahu k skúmanej problematike počas i po realizácii projektu prechádzali.

Už počas realizácie padlo rozhodnutie, že o tom, ako autori „videli holokaust“, vydajú písomné svedectvo. Knižná publikácia *Videli sme holokaust* zachytáva autentický pocit autorov, že tiež boli pri tom. Každý spoluautor ku svojmu rozhovoru prichystal vlastný výber ukážok z holokaustových svedectiev. Tieto prepisy výpovedí ľudí prešli iba drobnými jazykovými úpravami, aby nebola potlačená ich autenticita, pretože práve vďaka nej majú svedectvá ešte vyššiu hodnotu. Texty nie sú v spisovnej slovenčine, ale v jej hovorovej podobe, a obsahujú slangové a nárečové výrazy, poslovenčené nemecké slová. Výber bol zostavený tak, aby čo najplastickejšie približoval rôznorodosť osudov, životných zvrátov a kritických okamihov, ktoré zažívali židovskí obyvatelia Slovenska predovšetkým v rokoch 1939-1945 na území Slovenska a mimo neho.

Túto jedinečnú publikáciu sme po prvýkrát vydali v roku 2003 a o niekoľko rokov sme pripravili aj anglickú verziu. Pôvodná slovenská verzia je dnes beznádejné rozobratá a preto sme pripravili jej druhé vydanie, ktoré bude oproti prvému doplnené aj niekoľkými novými sprievodnými textami. Publikácia slúži ako pomôcka pre pedagógov základných, stredných aj vysokých škôl, ako aj na zvyšovanie povedomia medzi širšou laickou i odbornou verejnosťou.

Projektový tím: Jana Nenčev - Hradská, Monika Vrzgulová, Peter Leponi

Partneri: Dokumentačné stredisko holokaustu

Donor: Úrad vlády SR

3.3 na okraj

Krátká dlhá cesta – Aká bude tá tvoja?

V roku 2011 sa Nadácia Milana Šimečku v spolupráci s Centrom voľného času v Starej Ľubovni zúčastnila ako koordinátor projektu *Krátká dlhá cesta - aká bude tá tvoja?* Tento projekt bol podporený Úradom vlády a určený predovšetkým študentom stredných škôl v ich mimovyučovacom čase. Projekt slúžil ako pomôcka pri výchove a vzdelávaní žiakov o predsudkoch, rasizme, antisemitizme, xenofóbii. Súčasťou projektu bolo premietanie filmu Fedora Gála *Krátká dlhá cesta*, diskusie s tvorcami filmu, externými odborníkmi na ľudské práva ako aj aktivity s internými pedagógmi centier voľného času formou kreatívnych tvorivých dielní a spoločných diskusií. Cieľom projektu bola stimulácia k dialógu o občianstve, multikulturalizmu a etnickej a kultúrnej identity. Nadácia Milana Šimečku zabezpečila úvodný workshop pre pedagógov centier voľného času, kde im bol premietnutý film *Krátká dlhá cesta* s následnou diskusiou s tvorcami filmu a diskusiou o možných spôsoboch využitia tohto filmu pri práci so študentami. Úlohou Nadácie Milana Šimečku v rámci tohto projektu bolo plánovanie a koordinácia premietaní, udržiavanie kontaktu s pedagógmi CVČ, získavanie spätných reakcií od zúčastnených, vypracovanie dotazníkov pre všetkých zainteresovaných za účelom hodnotenia projektu a vypracovanie záverečnej správy.

V roku 2011 sme okrem našich hlavných programových projektov realizovali aj dve ďalšie aktivity, ktoré by sme chceli vo výročnej správe spomenúť.

Remember November

Nadácia Milana Šimečku si vlani pripomenula 20. výročie svojho vzniku. Pri tejto príležitosti sme počas osláv Sviatku boja za demokraciu a slobodu zorganizovali sériu podujatí pod názvom Remember November. Program začínal 16. novembra scénickým čítaním starších esejí zakladateľov našej nadácie v podaní generácie mladých hercov. Na výročie Nežnej revolúcie sme pripravili multižánrový mix v Kultúrnom centre Dunaj, počnúc debatou študentských lídrov Novembra so súčasnými študentmi, cez diskusiu zakladateľov Nadácie Milana Šimečku o kľúčových momentoch posledných dvoch desaťročí až po koncert Mariána Vargu a vystúpenie kultovej kapely The Plastic People of the Universe. A napokon, ďalší deň sa ešte uskutočnilo Šimečkovské fórum, na ktorom sme spoločne s pozvanými hosťami diskutovali o témach, ktorým sa nadácia venuje.

Kruhová obrana

Pri príležitosti osláv 20. výročia založenia našej nadácie sme v spolupráci s vydavateľstvom Artforum v novembri 2011 znovu vydali kľúčové dielo Milana Šimečku s názvom Kruhová obrana. Kniha prvýkrát vyšla v samizdatovej edícii Petlice v roku 1985 a neskôr v exilovom vydavateľstve Index v Nemecku. Text tvoria eseje, ktoré sú adresované ako osobná výzva ľuďom v totalitnom štáte ako povzbudenie, aby nepodľahli tlaku veľkých dejín pri žití svojich malých osudov. Aj Kruhová obrana dokazuje, že odkaz Milana Šimečku je aktuálny aj pre dnešného čitateľa.

ZLOŽENIE PRACOVNÉHO TÍMU PRACOVNÍKOV

Správna rada

Predsedníčka

Ingrid Vagačová
Eva Salnerová

do decembra 2011
od decembra 2011

Členovia

Martin Bútora
Egon Gál
Balázs Jarabik
Peter Tatár
Monika Vrzgulová

Dozorná rada

Marko Vrzgula
Peter Kaščák

Správkyňa nadácie a výkonná riaditeľka

Martina Maženská

Programové pracovníčky a pracovníci

Programový riaditeľ

Laco Oravec

Tím

Zuzana Bošeľová
Peter Drál
Martin Firák
Jana Hradská
Peter Leponi
Ester Lomová
Adriana Martinovičová
Mária Tömösvariová

do decembra 2011 na materskej dovolenke

od januára 2011

od apríla 2011 na materskej dovolenke

od apríla 2011

Asistentka

Helena Roglová

Účtovník

Andrej Mihálik

Adresa

Panenská 4
811 03 Bratislava
Slovenská republika

tel: (421 7) 544 335 52, 544 315 93,

fax: (421 7) 544 335 52

e-mail: nms@nadaciams.sk

www.nadaciamilanasecku.sk

Príjmy	Spolu (v Eur)
Tržby z predaja služieb	500
Aktivácia materiálu a tovaru	324
Úroky	14
Kurzové zisky	1 655
Iné ostatné výnosy	11 105
<i>British Council</i>	4 650
<i>Centrum voľného času</i>	800
<i>Dokumentačné stredisko holokaustu - nájomné</i>	2 003
<i>Preplatené účastnícke poplatky</i>	1 330
<i>Vrátenie preplatku na dani z príjmov FO</i>	1 130
<i>ostatné</i>	1 192
Predaj kníh	361
Predaj majetku	0
Prijaté príspevky od iných organizácií - granty, z toho:	91 842
<i>Conference of Jewish material Claims against Germany</i>	7 537
<i>European Roma Rights Centre</i>	20 979
<i>IOM</i>	10 410
<i>Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe</i>	14 082
<i>Open Society Foundation</i>	7 848
<i>British Council</i>	10 344
<i>Joods humanitair Fonds</i>	4 000
<i>Organizace pro pomoc uprchlíkum</i>	5 605
<i>OSI</i>	2 424
<i>Mesto Košice</i>	896
<i>Egyesek</i>	600
<i>Centrum pro komunitní práci střední Čechy</i>	7 117
Prijaté príspevky od iných organizácií - dary, z toho:	5 000
<i>Unidea Foundation</i>	5 000
Prijaté príspevky od fyzických osôb, z toho:	51
<i>PH Law s.r.o.</i>	51
Príspevky z podielu zaplatenej dane	1 509
Dotácie	126 988
<i>Ministerstvo vnútra SR</i>	87 741
<i>Úrad vlády SR</i>	21 347
<i>Ministerstvo školstva</i>	5 900
<i>Ministerstvo kultúry</i>	12 000
SPOLU	239 349

Darca	suma (v Eur)
<i>PH Law s.r.o.</i>	51

PO/FO ktorej NMŠ poskytla prostriedky	suma (v Eur)
-	-

Celkové náklady	spolu (v Eur)
Spotreba materiálu, z toho:	1 117
<i>kancelárske potreby, knihy, literatúra, spotrebný materiál, DHM</i>	3 037
<i>spotrebný materiál na projekty</i>	5 093
<i>vydávanie publikácií</i>	-7 013
Spotreba energie	941
Opravy a udržiavanie	0
Cestovné	3 025
Náklady na reprezentáciu	15
Ostatné služby, z toho:	131 569
<i>prevádzkové (nájomné, vedenie účtovníctva, audítorské služby, aktualizácia software, servisné práce, upratovanie)</i>	17 085
<i>manažment projektov</i>	31 683
<i>telekomunikačné náklady</i>	1 879
<i>aktivity (prenájom, tlmočenie, náklady účastníkov, licenčné zmluvy, umelecké výkony)</i>	36 427
<i>ostatné služby na realizáciu aktivít (tlač publikácií, preprava, lektorovanie, iné)</i>	44 495
Mzdové náklady	52 895
Zákonné sociálne poistenie	8 094
Zákonné sociálne náklady	132
Ostatné dane a poplatky	156
Kurzové straty	1 557
Dary fyzickým osobám, z toho:	11 916
Manká a škody	0
Iné ostatné náklady	403
Tvorba fondov	13 818
Odpisy dlhodobého nehmotného a hmotného majetku	0
Poskytnuté príspevky iným účtovným jednotkám	12 755
Poskytnuté príspevky fyzickým osobám (štipendiá)	0
Daň z príjmov	286
SPOLU	238 679

Náklady podľa druhov činnosti	spolu (v Eur)
program Výchova k ľudským právam je ľudským právom	113 910
program S Rómami žiť budeme. Ide o to ako...	61 569
program Osudy tých, ktorí prežili holokaust	38 700
náklady na správu nadácie	24 500
SPOLU	238 679

Náklady na správu nadácie	maximálna suma*	reálne čerpanie (v Eur)
Ochrana a zhodnotenie majetku	300	272
Propagácia verejnoprospešného účelu	1 600	1 543
Prevádzka nadácie	21 000	20 320
Odmena za výkon správcu	500	0
Náhrady výdavkov podľa osobitného predpisu	200	0
Mzdové náklady	1 400	1 200
Iné náklady spojené s prevádzkou	1 200	1 165
SPOLU	26 200	24 500

* Maximálna suma výdavkov na správu nadácie bola schválená správnou radou na jej zasadaní 28.09.2010.

V nadačnej listine neboli vykonané žiadne zmeny.

V decembri roku 2011 došlo k zmene na pozícii predsedníčky správnej rady. Doterajšia predsedníčka Ingrid Vagačová sa funkcie vzdala, pričom však prejavila záujem zotrvať v správnej rade.

Novou predsedníčkou správnej rady sa stala Eva Salnerová.

Správkyni nadácie nebola za výkon funkcie udelená žiadna odmena.

Nadácia nemá zriadené žiadne nadačné fondy.

Správna rada neurčila žiadne ďalšie údaje do výročnej správy.